

Румъния – България

Проект „Инициатива за трансгранично обучение и ангажираност на религиозни общности“ е съфинансиран от Европейския съюз от Европейския фонд за регионално развитие, чрез програмата INTERREG VI-A Румъния-България

Задание: Анализ на проблем и формулиране на проектни цели, дейности и индикатори

Казус 1: Младежка безработица и социално изключване на ромската общност

Инструкции:

1. Прочетете внимателно текста по Казус 1.
2. На негова основа:
 - Представете основния проблем;
 - Изведете причините и последиците от проблема в йерархична логика (можете да използвате формата на "дърво на проблемите").
3. Трансформирайте "дървото на проблемите" в "дърво на целите", като:
 - Определете една обща (дългосрочна) и 2-3 специфични цели.
4. За всяка специфична цел предложете 1-2 реалистични дейности, които могат да се реализират от проектен екип.
5. Посочете очакваните резултати - количествени и качествени.
6. Определете SMART индикатори за всеки резултат.

Казус 1

Безработицата е на път да стане основен вътрешнополитически проблем на България - икономиката не смогла да открие и половината от нужните на

младите работни места. А сред ромите дори шансовете за почасова работа са нула.

Средно в Европейския съюз заетите на непълно работно време са 20 на сто, а в България този дял е едва 2,4 процента. Разпространените в развитите страни агенции за временна заетост осигуряват препитанието на 2 процента от хората в Европа, докато в България този дял е точно десет пъти по-нисък. Нищожен е и броят на предлаганите платени фирмени стажове за младежи, макар възможности за тяхното субсидиране да има, описва ситуацията заместник-председателят на Българската стопанска камара Димитър Бранков.

Безработицата е по-висока от обявената

Проблемите произтичат и от трудовото законодателство, което насърчава наемането на безсрочен трудов договор. "Тази политика среща неочаквано радушен прием от страна на българските работодатели. Причината е в много ниската цена на работната сила в България - на последно място в Евросъюза по среден размер на заплатите. На последно място е обаче и по показатели като производителността на труда и конкурентоспособността.

В условията на криза и безработица на предприемачите им е изгодно да назначават на безсрочни договори с ниски равнища на заплащане. Ето защо в страната едва 4 на сто от заетите са на срочен договор, докато средният показател за Европейския съюз е 14 процента", казва Бранков.

Изчисленията му показват, че реалната безработица в България е 18 процента, т.е. доста над 13-те, декларирани от София пред Евростат. При хората на възраст до 25 години данните са още по-стряскащи - 38 на сто от тях са регистрирани в бюрата по труда като нови или трайно безработни.

Ромите са най-потърпевши

Вторият по значение фактор, който обуславя голямата безработица в България, е огромният брой нискоквалифицирани и необразовани хора. Този проблем е особено тежък в ромската общност, която иначе би могла сериозно да допринесе за подмладяването на пазара на труда. Но над 60 на сто от ромите са напълно или функционално неграмотни, изтъква Димитър Бранков от Българска стопанска камара. И допълва, че проблемът с ромската заетост се е изострил до такава степен, тъй като в последните години съкращенията обхващат основно нискоквалифицираните работници.

Експертът Боян Захариев от "Отворено общество" има свое обяснение за ситуацията на ромите: "Покрай кризата капацитетът на програмите на държавата и на неправителствените организации за субсидиране на работни места за роми се сви неколккратно. И е наистина учудващо, че в Испания и Италия

[Инициатива за трансгранично обучение и ангажираност на религиозни общности](#)

[Фондация за регионално развитие](#)

Дата на публикуване: 7.01.2026

„Съдържанието на този материал не представя непременно официалната позиция на Европейския съюз“

проблемите около трудовата интеграция на български и румънски роми са доста по-редуцирани, отколкото в България“, казва Захариев.

Икономиката само губи

Според него сред най-тежките проблеми на българската безработица е набъбването на дела на тези, които не правят нищо и не търсят никаква работа, особено сред ромската общност - една трета от ромите в трудоспособна възраст попадат в тази категория.

Проучване на Световната банка сочи, че заради неизползването на труда на ромите в българската икономика страната губи годишно поне половин милиард евро. Непрекъснатото увеличаване дела на ромското население сред младите трудоспособни хора, който в момента е към 25 процента, несъмнено ще доведе до ново нарастване на загубите за икономиката и системата за социална сигурност в България, обобщават двамата експерти.

Казус 2: Дигитална грамотност и рисковете от липса на компетенции

Инструкции:

1. Прочетете внимателно текста по **Казус 2**.
2. Представете основния проблем, неговите **причини** и **възможни последици**, структурирани логически.
3. Трансформирайте проблема в **целево дърво**:
 - Посочете една **обща цел**, свързана с подобряване на образователната среда;
 - Формулирайте **2-3 специфични цели**, които да адресират нуждите от дигитално-медийна грамотност.
4. Предложете конкретни проектни дейности, съобразени с възможностите на образователната система (обучения, създаване на ресурси, методики и др.).
5. Посочете измерими резултати и съответните **индикатори**.
6. Представете как бихте осигурили устойчивост и мултиплициране на резултатите от един такъв проект.

Защо дигиталната грамотност трябва да предхожда дигиталните устройства

Инициатива за трансгранично обучение и ангажираност на религиозни общности

Фондация за регионално развитие

Дата на публикуване: 7.01.2026

„Съдържанието на този материал не представя непременно официалната позиция на Европейския съюз“

Коалиция за медийна грамотност, чийто член е и Национална мрежа за децата, изрази становище във връзка с идеята на правителството за покупка на 400 000 дигитални устройства за ученици от социално слаби семейства с мотива да не изостават в развитието и образоването си спрямо своите връстници.

Един от най-разпространените митове на дигиталната епоха е, че поколенията, родени във време на масова употреба на интернет и дигитални технологии, естествено развиват дигиталната и медийната си грамотност и в резултат на това придобиват необходимите компетентности за справяне с рисковете и за използване на богатите възможности на интернет. Както всяка друга компетенция, необходима на човек в ежедневието му, дигиталната и медийна грамотност следва да бъдат развивани във всеки един отделен предмет в българското образование, преди децата да притежават собствени дигитални устройства, които да използват в образователния си процес. Схващането, че живеем във време, в което дигиталната грамотност предхожда класическата по естествен път, не само не е вярно, но крие сериозни рискове.

Още с раждането си детето започва да развива своите познавателни умения, като до 6-годишната си възраст то по естествен път започва да разбира и възприема информация, както и да извършва самостоятелно определени действия. Разбира се, това не означава, че детето е готово да се сблъска с рисковете на реалния свят, защото има нужда да се учи и да добие компетенции, които впоследствие да помогнат в развитието му като пълноценен възрастен.

Това е в сила и за навлизането на детето в дигиталния свят. Шансът малчуганите да използват дигиталните устройства за нещо полезно и градивно, преди да са развили базови дигитални и медийни умения, е минимален. Тъкмо напротив - липсата на основна дигитална и медийна грамотност многократно увеличава рисковете за децата в дигиталния свят.

Според националното изследване за “Онлайн поведение на децата в България”, проведено през 2016 година от Националния център за безопасен интернет:

- Българските деца все по-често попадат на вредно съдържание в интернет. Около 15% от тях през последната година са били притеснени или уплашени от нещо, което са видели онлайн, което е ръст с около 10% спрямо 2010 г.
- Една трета от българските деца са общували онлайн с човек, когото не са срещали на живо, но най-притеснителното е че около една пета от тези деца са се срещали на живо с хора, с които първо са се запознали в интернет.
- Торможът онлайн и офлайн между децата е нараснал значително през последните шест години. Около 30% от децата са били обидени или засегнати от връстник през последната година, което е с 10%

Инициатива за трансгранично обучение и ангажираност на религиозни общности

Фондация за регионално развитие

Дата на публикуване: 7.01.2026

„Съдържанието на този материал не представя непременно официалната позиция на Европейския съюз“

повече от 2010 г. Случаите на тормоз в интернет са 38% от общия брой, което е огромен скок от 25% през 2010 г.

- Българските деца рядко използват интернет за цели, свързани с образованието, въпреки че ясно осъзнават ползите от това за тяхното развитие. Самите те определят учебните дейности в интернет като второто най-полезно нещо онлайн за деца на тяхната възраст, но същевременно е по-вероятно да се занимават с 11 други дейности в мрежата, отколкото да учат онлайн. Само половината от тях използват интернет за цели, свързани с училище, веднъж седмично или по-често.
- Българските деца често се натъкват на нова информация онлайн, но трудно могат да определят истинността ѝ. Около 70% от тях научават нещо ново в интернет всяка седмица, но само половината са чувстват сигурни в уменията си да преценят дали дадена информация е истина или не. Те са по-скоро пасивни потребители на интернет, което им пречи да развиват социалните си умения и да развиват креативния си потенциал.
- На практика всички деца в България на възраст над 9 години (97%) са в интернет, като над 80% от тях заявяват, че ползват интернет през смартфони, над 60% - през таблет.

Изследването на Националния център за безопасен интернет „Деца от 0 до 8 години и дигиталните устройства“, което беше специално насочено към семейства с най-нисък социално-икономически статус, показва, че въпреки икономическите им затруднения те оборудват децата си с дигитални устройства, тъй като разбират необходимостта те да развиват дигиталните си умения.

Много по-важен от закупуването на таблети проблем е почти пълното отсъствие в учебните програми и съдържание на фокус върху ранното развитие на дигитално-медийната грамотност на децата. Недостигът на подходящи методики и учебно съдържание, както и на квалифицирани за тази цел преподаватели в българските училища са истинските проблеми пред българското образование. В резултат на това:

- Голяма част от учениците никога не са получавали задания за развитие на дигитални умения (около 25% за презентации, около 20% за текстове и около 30% за групови работи).
- Около 44% от българските деца никога не са комуникирали с учител чрез интернет.
- Само 20% от българските деца твърдят, че поне веднъж седмично предават домашно задание през интернет.

Поради всичко това смятаме, че изразходването на огромни обществени средства за закупуване на компютърни устройства би бил безсмислен разход, който с нищо няма да допринесе за решаването на проблема в образованието, ако не се промени средата в училище. Това, което е наистина е необходимо,

Инициатива за трансгранично обучение и ангажираност на религиозни общности

Фондация за регионално развитие

Дата на публикуване: 7.01.2026

„Съдържанието на този материал не представя непременно официалната позиция на Европейския съюз“

е ясна политика по отношение на това КАК децата използват технологиите в училище и КАКВИ УМЕНИЯ развиват, как ги развиват, кой ги подкрепя в развиването на дигитални и медийни умения (създаване на дигитално съдържание, анализ на заливащата дигитална информация, онлайн общуването, безопасността и решаването на проблеми, както от социално, така и от техническо естество). Тя трябва да включва: 1. дълбока промяна в учебните програми и съдържание, като ги ориентира към ранно развитие на дигитално-медийна грамотност на децата; 2. мерки за повишаване на квалификацията на действащите учители в тази област; 3. въвеждане във висшето педагогическо образование на подходящи курсове, които да подготвят бъдещите преподаватели да работят с децата в тази насока.

Инициатива за трансгранично обучение и ангажираност на религиозни общности

Фондация за регионално развитие

Дата на публикуване: 7.01.2026

„Съдържанието на този материал не представя непременно официалната позиция на Европейския съюз“